

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 17. novembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 223/2020),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt tās Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma (turpmāk – apstrīdētais likums) normas, kuras attiecas uz piespiedu masku valkāšanu, piespiedu pašizolāciju un piespiedu distancēšanos, par neatbilstošām Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 89., 97. un 99. pantam, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 11. panta 1. punktam un Divpadsmitā protokola 1. panta 1. punktam, kā arī Konvencijas par cilvēktiesību un cieņas aizsardzību bioloģijā un medicīnā – Konvencijas par cilvēktiesībām un biomedicīnu 2., 5. pantam un 10. panta 1. punktam un spēkā neesošām no to spēkā stāšanās brīža;

1.2. atzīt tās Ministru kabineta 2020. gada 9. jūnija noteikumu Nr. 360 „Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai” (turpmāk – apstrīdētie noteikumi) normas, kuras skar obligātu masku lietošanu, pulcēšanās ierobežojumus un obligātas distancēšanās noteikumus, par neatbilstošām Satversmes 89., 97. un 99. pantam, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 11. panta 1. punktam un Divpadsmitā protokola 1. panta 1. punktam, kā arī Konvencijas par cilvēktiesību un cieņas aizsardzību bioloģijā un medicīnā – Konvencijas par cilvēktiesībām un biomedicīnu 2., 5. pantam un 10. panta 1. punktam un spēkā neesošām no to spēkā stāšanās brīža.

2. Apstrīdētais likums paredz valsts institūciju darbības pamatprincipus un valsts institūciju un privātpersonu tiesības un pienākumus valsts apdraudējuma novēršanai un pārvarēšanai pēc Covid-19 infekcijas izplatības radītās ārkārtējās situācijas atcelšanas.

Savukārt apstrīdētie noteikumi paredz epidemioloģiskās drošības pasākumus, kas veicami, lai ierobežotu Covid-19 infekcijas izplatību.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 5. punkts noteic, ka pieteikumā ir jānorāda prasījums Satversmes tiesai. Tas nozīmē, ka pieteikumā ir konkrēti jānorāda tiesību norma, kuras atbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai Satversmes tiesai būtu jāvērtē, kā arī pati šī augstāka juridiska spēka norma.

Pieteikuma iesniedzējs ir norādījis augstāka juridiska spēka tiesību normas, attiecībā pret kurām būtu vērtējama normu atbilstība. Tomēr apstrīdētā likuma un apstrīdēto noteikumu normas, kuru atbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normām Satversmes tiesai būtu jāvērtē, Pieteikuma iesniedzējs nav precizējis.

Apstrīdētais likums un apstrīdētie noteikumi regulē dažādas ar epidemioloģiskās drošības pasākumiem saistītas tiesības un pienākumus, kas turklāt attiecas uz atšķirīgiem tiesību subjektiem. Tāpēc, arī saprātīgi interpretējot pieteikumā norādīto prasījumu, nav gūstama pārliecība, par kuru tieši apstrīdētā likuma un apstrīdēto noteikumu normu atbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normām Pieteikuma iesniedzējs ir vērsies Satversmes tiesā.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 5. punktā noteiktajām prasībām.

5. Papildus kolēģija vērš Pieteikuma iesniedzēja uzmanību, ka personas pieteikumam (konstitucionālajai sūdzībai) jāatbilst arī citām Satversmes tiesas likuma, tostarp konstitucionālajai sūdzībai šā likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām, prasībām.

5.1. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 6. punktu Satversmes tiesai ir piekritīgas lietas par Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi.

Pieteikumā lūgts vērtēt apstrīdēto normu atbilstību Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Divpadsmitajam protokolam. Tā kā šis protokols nav apstiprināts Saeimā, tas pieteikuma izskatīšanas brīdī nav atzīstams par Latvijas noslēgtu starptautisko līgumu Satversmes tiesas likuma 16. panta 6. punkta izpratnē.

5.2. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic: konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa šādu uzskatu juridiski pamatot. Proti, personai ir jāpamato, kad un kā katra apstrīdētā norma tieši šai personai rada Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu.

5.3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav. Ja personai nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, pieteikumā to ir jāpamato.

5.4. Visbeidzot, atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums par katras apstrīdētās normas neatbilstību katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka normai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 223/2020).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš